

NAUKA O PODNIKU (př. 3)

Základy teorie nákladů

Typologie nákladů

1. Členění nákladů podle vztahu k velikosti produkce
 - variabilní (proměnné) náklady
 - fixní (stálé) náklady
 - celkové náklady: $\mathbf{N = N_f + N_v(m) = N_f + n_v * m}$
2. Členění nákladů podle tempa růstu
 - proporcionální náklady
 - nadproporcionální náklady (progresivní)
 - podproporcionální náklady (degresivní)

Typologie nákladů

3. Členění nákladů podle ovlivnitelnosti rozhodováním
 - náklady relevantní pro rozhodování
 - náklady irelevantní pro rozhodování

4. Členění nákladů podle užitečnosti
 - užitečné náklady
 - neužitečné náklady

Typologie nákladů

5. Ostatní členění nákladů

- mezní (marginální) náklady
- celkové přírůstkové náklady:
$$\Delta N = N_1 - N_0$$
- průměrné přírůstkové náklady:
$$\Delta n = \frac{\Delta N}{\Delta m} = \frac{N_1 - N_0}{m_1 - m_0}$$
- oportunitní náklady (náklady příležitosti)
- explicitní náklady
- implicitní náklady
- utopené náklady

Vztah mezi jednotlivými kategoriemi nákladů

Objem výroby v kusech	Celkové náklady	Fixní náklady	Průměrné fixní náklady	Variabilní náklady	Průměrné variabilní náklady	Průměrné celkové náklady	Přírůstek objemu výroby v kusech	Celkové přírůstkové náklady	Marginální náklady
Q	TC	TFC	AFC	VC	AVC	ATC	ΔQ	ΔTC	MC
0	200	200	-	-	0	-	-	-	-
1	208	200	200	8	8	208	1	8	8
2	216	200	100	16	8	104	1	8	8
3	224	200	167	24	8	74,7	1	8	8
10	275	200	20	75	7,5	27,5	7	51	7,3
15	314	200	13	114	7,6	20,9	5	39	7,8
18	340	200	11	140	7,8	18,9	3	26	8,7

Typologie nákladů

6. **Nákladové determinanty**

= činitelé spolurozhodující o výši nákladů podnikatelského subjektu

Členění do skupin:

- činitelé výrobní oblasti podniku
- činitelé ostatních výrobních oblastí podniku
- činitelé generované vnějším okolím (data)

Nákladové determinanty

Akční proměnné ve výrobní oblasti

Velikost podniku

Výrobní program

Vytíženost

Výrobní podmínky

Kvalita faktorů

Ceny faktorů

Akční proměnné v jiných dílčích oblastech podniku

Odbytová politika

Financování

Výzkum a vývoj

...

Data

Ceny faktorů

Daňové sazby

Pracovní dny za období

Vlastnosti výrobních faktorů

Rámcové právní podmínky

...

Analýza bodu zvratu - v jakém množství (kolik)

Odpovídá na otázky:

- jaké je optimální množství produkce, které uhradí vynaložené náklady
- od jakého objemu výroby již bude tvořen zisk

Bod zvratu je množství produkce, při němž:

- tržby z prodeje produkce se rovnají nákladům
- příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku se rovná nákladům
- příspěvek na úhradu z každé jednotky produkce nad bod zvratu vytváří zisk

Analýza bodu zvratu

Výpočet bodu zvratu:

- vychází z veličin:
 - m počet výrobků (velikost produkce)
 - c cena výrobku
 - n_v variabilní (proměnné) náklady na jednotku produkce
 - N_f fixní náklady celkem
- vychází z podmínek:
 - neměnná cena výrobku
 - lineární vývoj nákladů
 - zisk je rozdíl mezi tržbami a náklady

Analýza bodu zvratu matematicky

Postup výpočtu

- Tržby: $T = c * m$
- Náklady: $N = N_f + m * n_v$
- Zisk: $Z = T - N$

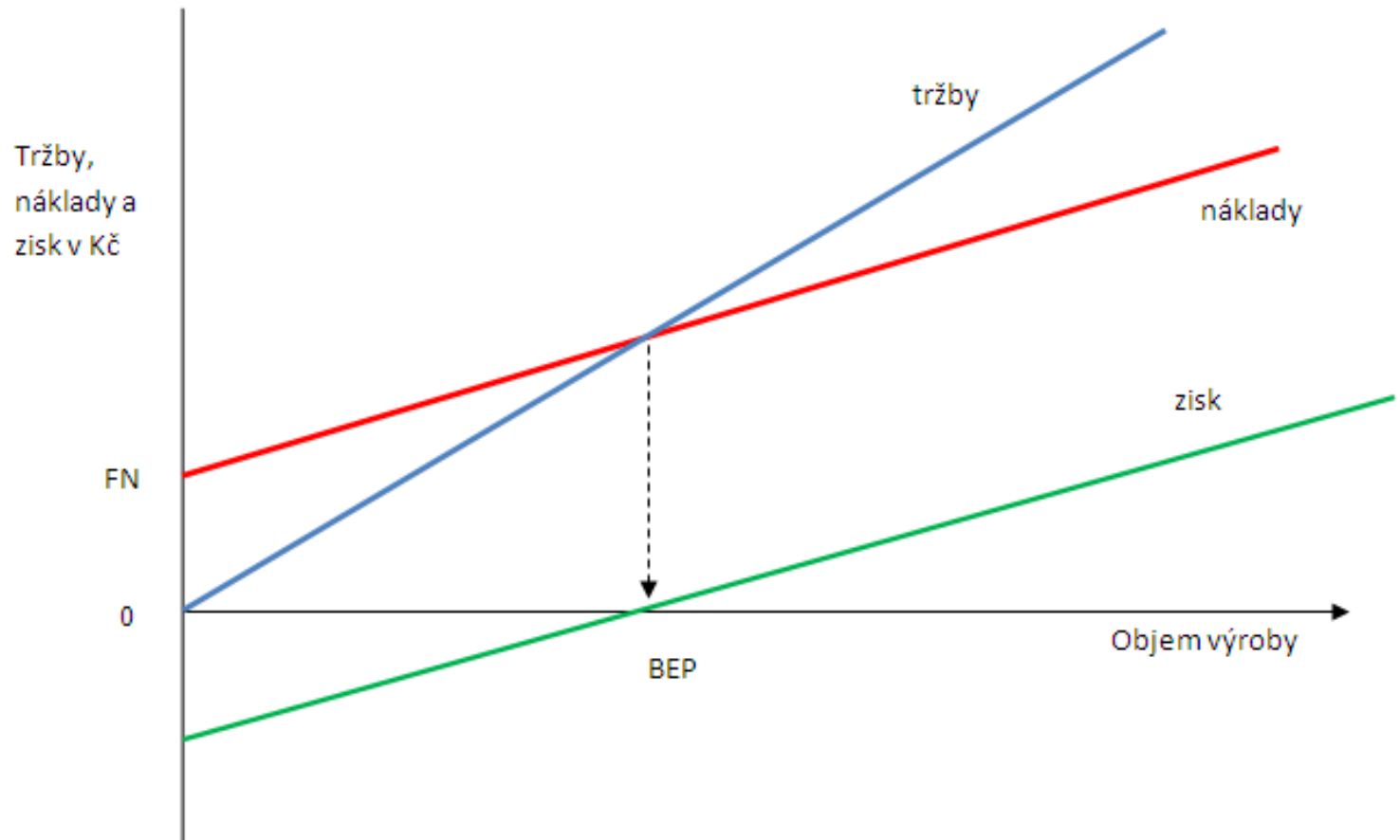
Dosadíme do vzorce $T = N$: $c * m = N_f + m * n_v$

$$\text{Bod zvratu } m_p = \frac{\text{TFC}}{P - VC_j} = \frac{\text{TFC}}{PÚ}$$

Příspěvek na úhradu: $c - n_v = pú$

- rozdíl mezi cenou a jednotkovými variabilními náklady

Bod zvratu graficky – analýza zisku

Bod zvratu graficky - rozklad

